

Vzpostavitev pomorske linije Piran - Koper leta 1801.

UDK 656.614.2(497.12)»1801«(093)

SAŽETAK:

Autor članka navodi da je u arhivu u Piranu pronašao listino koja govori o tome kako je uspostavljena stalna pomorska linija između Kopra i Pirana. Naime, česta su bila nastojanja da se takva linija uspostavi, ali do realizacije došlo je relativno kasno. Trajekt je bio namijenjen prijevozu putnika i pošte. Četiri građanina Pirana potpisali su ugovor kojim su se obvezali da će trajekt redovito i sigurno saobraćati. Autor članka navodi svih sedam točaka odredbi koje se u listini spominju i kojih su se prijevoznici trajekta morali pridržavati. Zaključuje da je do uspostavljanja trajektne linije došlo vrlo kasno i da je prijevoz trajektom u Koper, u usporedbi s prijevozom do Mletaka, bio srazmjerno skup, pogotovo ako ga se uspoređi s jednodnevnom zaradom običnog radnika. Na kraju članka, u »Bilježkama«, autor navodi izvore i literaturu kojom se služio.

V Piranskem arhivu sem našel listino o vzpostavitvi stalne pomorske linije med mestoma Piran in Koper (op. 1).

Listina omenja, da so že večkrat poiskušali vzpostaviti pomorsko zvezo med mestoma, vendar zaradi nezanesljivosti in nediscipliniranosti ljudi, ki so to nalogo opravljali, ni bilo večjih uspehov.

Do vzpostavitve linije oz. trajektne povezave je prišlo razmeroma pozno. Trst naprimer, je že leta 1757 vzpostavil stalno zvezo s Ferraro (op. 2).

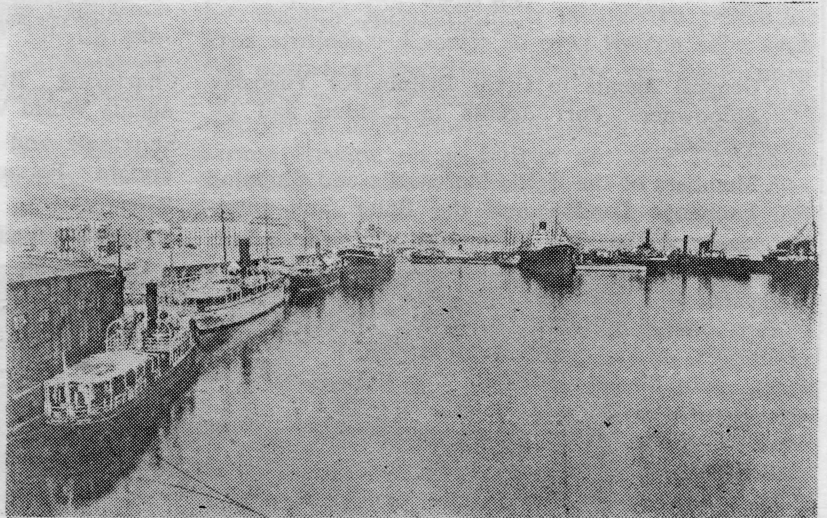
Listina omenja štiri piranske meščane (ietro Fonda, Antonio Predanzan, Bartolomio Vatta, Francesco

Tamborlin), ki so se s podpisom pogodbe obvezali, da bo trajekt redno, varno in zanesljivo plul. Namenjen je bil za prevoz potnikov in pošte (javne in privatne).

Trajektanti so se pri plovbi morali držati določil, ki jih omenja listino:

1. Če je skupna vsota prometa vsaj 12 lir, mora trajekt vsak dan pluti v Koper. Ladja trajektantov ne sme biti ne prevelika (zaradi neokretnosti v lukah) ne premajhna (zaradi varnosti potnikov — neurje).
2. Vsak dan, preden trajekt izpluje iz Pirana, se morajo trajektanti oglasiti v pristaniški urad, kjer, dobijo dovoljenje za plovbo in pošto. Prav tako se morajo oglasiti tudi v koprskem pristaniškem uradu.
3. Vsak četrtek morajo obvezno v Koper, pa čeprav ni potnikov. Peljati morajo pošto in akte. Če vreme ni primerno za plovbo, morajo pošto prenesti v Koper po kopnem.
4. Za plačilo bodo Pietro Fonda in sodelavci prejeli 120 lir letno v trimesečnih obrokih, kot je bilo objavljeno v odločbi 15. decembra 1800.
5. Na zahtevo trajektantov, je komisija sklenila, da nihče ne sme motiti dela trajektantov in jim prevzemati dela. Lastniki drugih ladij lahko plujejo s svojo ladjo v Koper, vendar brez potnikov. Če bodo prevažali potnike brez dovoljenja, bodo kaznovani.
6. Vsi štirje najemniki trajekta jamčijo drug za drugega, tako za delo na ladji, kot tudi za varnost potnikov in pošte.
7. Pogodba je bila sprejeta na prvem zasedanju mestne skupščine in velja v vseh njenih dohodbah. Pogodba je sklenjena za štiri leta z možno

Brodovi u luci Sušak prije II svjetskog rata (Foto: Srećko Urlich, Rijeka)

stvo podaljšanja. Podaljšati jo morajo šest mesecev pred potekom. Prej bo objavljen razglas, na katerega se lahko prijavi tudi ponudniki, ki nudijo boljše pogoje.

Giacomo Schiavuzzi in Bortolo Colombani, ki sta bila občinska uslužbenca sta na podlagi cesarskega dekreta iz januarja 1800 sestavila pogodbo. Imena trajektantov je napisal Nicolò Apollonio, ker sami niso bili pismeni. Pod lastnim imenom so naredili samo križec. Prav tako je ime priče Antonia Fornasara napisal Apollonio, priča pa je naredila samo križec.

Ostalih podatkov o prometu in delovanju trajekta nisem dobil. Iz ostalih virov, ki govore o prometu (op. 3) lahko sklepamo, da je bil promet med obmorskimi mesti zelo živahen. Prav zaradi tega preseneča dejstvo, da je do vzpostavitve pomorske linije prišlo tako pozno. Prav tako ta povezava ni imela pomembnejše vloge, tako kot bi jo naprimer imela pred propadom Benetk. Koper je s propadom Beneške republike izgubil funkcijo nadzora nad vzhodno jadransko obalo. Vodilno vlogo je dobival Trst, medtem ko istrska mesta gospodarsko in politično nazadujejo. Zanimiva je primerjava cen prevozov s trajektom in dnevni zaslužek navadnega delavca. Člane Solnega kolegija (op. 4), ki so stalno hodili v Koper po navodila za delo in tam poročali o svojem delu, je stala najemina braceri leta 1716 za prevoz iz Pirana v Koper in nazaj 13,4 lire (op. 5), leta 1740 je bila cena nespremenjena (op. 6) in prav tako tudi leta 1766 (op. 7). Cena prevoza do Benetk in

nazaj leta 1732 je bila 62 li r, leta 1764 pa 70,5 lir (op. 8). Šest potnikov je dalo leta 1778 za prevoz z braceri v Benetke 90 lir (op. 9).

V primerjavi s temi cenami je bil prevoz s trajektom v Koper razmeroma drag. Še posebno drag pa je bil prevoz, če primerjamo ceno z enodnevnim zaslužkom navedenega delavca. Furlanski delavec, ki je delal v solinah na popravilu nasipov, je dobil dnevno 1,75 lire, domač delavec pa 2,25 lire. Plača nadzornika ali njegovega asistenta pa je bila 3 lire (op. 10).

Opombe:

- Op. 1 — Piranski arhiv, Beneško odboje/škafca 3
- Op. 2 — P. Kandler, Annali del Litorale, Tip. del Lloyd, Trieste, str. 86
- Op. 3 — V Piranskem arhivu obstaja veliko listin, trgovinskih pogod in dovolilnic za izvoz in uvoz različnega trgovskega blaga, ki so jih dobili lastniki ladij, da so lahko trgovali.
- Op. 4 — Piranski arhiv hrani knjigo »Colleggio dei XX del sal«, v kateri so omenjena vsa potovanja, ki so jih morali člani kolegija opraviti za potrebe kolegija.
- Op. 5 — Piranski arhiv, »Colleggio dei XX del sal«, str. 2
- Op. 6 — Piranski arhiv, »Colleggio dei XX del sal«, str. 68
- Op. 7 — Piranski arhiv, »Colleggio dei XX del sal«, str. 121
- Op. 8 — Piranski arhiv, »Colleggio dei XX del sal«, str. 118
- Op. 9 — Piranski arhiv, Listina — datirana 10. avgust 1778, Beneško obdobje / 6 škafca
- Op. 10 — Piranski arhiv, »Colleggio dei XX del sal«, str. 100

Anglo Yugoslav Shipping Company Limited

London — Liverpool

HEAD OFFICE LONDON

Stone House,
Bishopsgate,
London EC2M 4JJ.
Telephone 01 247 3260

Telex 8813053

Telegrams Angloyugo London

BRANCH OFFICE LIVERPOOL

Corn Exchange Building,
Fenwick Street,
Liverpool L2 YTS.
Telephone 51 236 5068

Telex 627304

Telegrams Angloyugo Liverpool

General Agents in Great Britain for Yugoslav Shipowners. Port Agents in London and Liverpool.

Members of the Baltic Mercantile and Shipping Exchange London and the Baltic and International Maritime Conference.

Chartering Brokers and Liner Marketing Agents World Wide.

Ship sale and purchase Brokers.
Freight Forwarders World Wide and Air Brokers.

Bunkering Agents World Wide.

